

REFERAT Partssammensatt utvalg d. 22-10-2024

Mødedato Tirsdag d. 22. oktober 2024 kl. 08:30

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
Behandling av utvalgssak.....	5
Godkjenning av protokoll fra møte i Partssammensatt utvalg 08.10.2024.....	6
Innretning av næringsarbeidet i Kristiansand kommune.....	8

Punkt .: Møtedokumenter

Bilag

Sakliste Partssammensatt utvalg 22.10.2024

Komplett innkalling Partssammensatt utvalg (22.10.2024)

Kristiansand, 15.10.2024

MØTEINNKALLING TIL PARTSSAMMENSATT UTVALG

Dato: 22.10.2024 kl. 08.30

Sted: Formannskapssalen

Innkalling gjelder bare medlemmer. Varamedlemmer møter etter særskilt innkalling.

Forfall og eventuelle habilitetsspørsmål meldes snarest til Anne Lise H. Aabø i First Agenda Live <https://app.agendalive.dk> eller til tlf. 98 28 79 38 eller epost alh@kristiansand-bystyre.no

SAKSKART			Side
22/24	2024000067-144	Partssammensatt utvalgssak: Godkjenning av protokoll fra møte i Partssammensatt utvalg 08.10.2024	
		Samhandling og innovasjon:	
23/24	2023032574-4	Bystyresak: Innretning av næringsarbeidet i Kristiansand kommune	

Møtet vil bli streamet og overføres direkte på kommunens hjemmeside
<https://kristiansand.kommunetv.no/>

Mathias Bernander
Ordfører
(sign.)

Punkt .: Behandling av utvalgssak

Punkt 22/24: Godkjenning av protokoll fra møte i Partssammensatt utvalg 08.10.2024

Bilag

Protokoll Partssammensatt utvalg 08.10.2024

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2024000067
Saksbehandler Anne Lise H Aabø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Partssammensatt utvalg	22.10.2024	22/24

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE I PARTSSAMMENSATT UTVALG 08.10.2024

PARTSSAMMENSATT UTVALG HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 22.10.2024 SAK 22/24

Partssammensatt utvalgs vedtak:

Partssammensatt utvalg godkjenner protokoll fra møte i Partssammensatt utvalg
08.10.24.
(Enst.)

22.10.2024

Punkt 23/24: Innretning av næringsarbeidet i Kristiansand kommune

Bilag

Vedtak Form, 23102024, Sak 100/24, Innretning av næringsarbeidet i Kristiansand kommune

Vedtak byst, 30102024, Sak 159/24, Innretning av næringsarbeidet i Kristiansand kommune

Fornybarregionen, Strategi for verdiskaping i Kristiansandsregionen

Handlingsplan for 2024 til 2028

Prosjektoversikt BRKrs 2023

Oppsummering av årlig spørreundersøkelse 2024

Presentasjon fra Telemarksforskning til regionrådet 12. april 2024

Referat fra drøftemøte om innretning av næringsarbeid

Dato 15. oktober 2024
Saksnr.: 2023032574-4
Saksbehandler Bernt Jørgen Stray
Godkjent av Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Partssammensatt utvalg
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

22.10.2024
23.10.2024
30.10.2024

Innretning av næringsarbeidet i Kristiansand kommune

Forslag til vedtak

1. Innretningen av næringsarbeidet i Kristiansand kommune fortsetter som i dag. Den organisatoriske tilhørigheten og effektiviseringsmuligheter vurderes av kommunedirektøren i den pågående organisasjonsutviklingsprosessen.
2. Business Region Kristiansand endrer navn til næringsavdelingen i Kristiansand kommune og profileres som dette.
3. Det interkommunale samarbeidet om næring med Birkenes kommune fortsetter som i dag.
4. Kommunedirektøren orienterer formannskapet om utfallet av organisasjonsutviklingsprosessen og dens betydning for næringsarbeidet i kommunen.

Sammendrag

Bystyret vedtok den 14. desember 2023 (sak 103/23) å be om en sak om organiseringen av Business Region Kristiansand (BRKrs) som blant annet omfattet innretningen av virksomheten og eventuelle muligheter for innsparinger.

Kommunedirektøren vurderer at dagens innretning av næringsarbeidet i hovedsak er hensiktsmessig og riktig dimensjonert, også sammenlignet med andre kommuners næringsarbeid. Den organisatoriske plasseringen av næringsarbeidet, og mulighetene for å hente ut synergier, vurderes i den pågående organisasjonsutviklingsprosessen. Kommunedirektøren vil rapportere om utfallet av denne når prosessen er avsluttet.

Gitt at dagens modell med en proaktiv næringsavdeling opprettholdes, vil innsparingsmuligheten være begrenset. I de senere år er det allerede gjort en del innsparinger gjennom kutt i reisekostnader, reduksjon av frie midler og avvikling av næringsfondet. Kutt i prosjektaktivitetene vil ha liten påvirkning på det kommunale budsjettet fordi disse aktivitetene er eksternt finansierte.

BRKrs har i dag kostander forbundet med medlemskontingenter og tilskudd på rundt 4,5 millioner kroner. De negative konsekvensene av å kutte disse kostnadene vurderes større

enn gevinsten sett opp mot den nytte midlene har for å fremme samarbeidet om næringsutvikling i regionen.

Kostnaden ved å drifte BRKrs ligger på rundt 10,3 millioner kroner fratrukket nevnte kontingenter, tilskudd og eksternt finansierte prosjekter. Det er totalt seks faste ansatte i avdelingen som er finansiert av det kommunale budsjettet (inkludert næringssjefen).

Kommunedirektøren foreslår å endre navnet fra BRKrs til næringsavdelingen i Kristiansand kommune. Dette for å unngå misforståelser om hva BRKrs er, og fordi intensjonen om å samle næringsmedarbeidere fra flere kommuner ikke er realisert. Det interkommunale samarbeidet med Birkenes kommune foreslås opprettholdt.

Vedlegg:

Fornybarregionen, Strategi for verdiskaping i Kristiansandsregionen

Handlingsplan for 2024 til 2028

Prosjektoversikt BRKrs 2023

Oppsummering av årlig spørreundersøkelse 2024

Presentasjon fra Telemarksforskning til regionrådet 12. april 2024

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Den 14. desember 2023 vedtok bystyret følgende verbalvedtak (103/23):

En velfungerende næringsavdeling er viktig, og må være effektivt organisert. Bystyret ber om en sak som belyser organiseringen av Business Region Kristiansand, og vurderer hvordan virksomheten kan fokuseres og gjøres mer treffsikker. Målet er en hensiktsmessig organisering for å bidra til å nå kommunens mål, og innsparinger på administrasjon, her som ellers i kommunen.

Verbalvedtaket svares ut i det følgende.

1. Næringsstrategi, satsingsområder og handlingsplan

Bystyret vedtok i sak 137/23 «Fornybarregionen - en strategi for verdiskapning». Denne næringsstrategien med tilhørende handlingsplan (sak 89/24) er styrende for næringsarbeidet i Kristiansand kommune og prioriteringene til BRKrs.

Næringsstrategiens overordnede mål er at Kristiansandregionen skal bli landets mest attraktive og bærekraftige region. Foruten Kristiansand, har Birkenes, Iveland, Lillesand, Lindesnes og Vennessla kommune vedtatt den samme strategien.

Strategien har seks satsingsområder:

- Energinæringer
- Infrastruktur og næringsareal
- Opplevelser
- Arbeidsplasser og kompetanse
- Internasjonal konkurranseevne
- Innovasjonskraft og omstilling

Strategien og handlingsplanen følger vedlagt.

2. Business Region Kristiansand – historikk

OPPRETTELSEN – 2017

Bystyret i gamle Kristiansand kommune vedtok i sak 46/17 om «Organisering av næringsarbeidet i Kristiansand kommune» den 29. mars 2017:

1. *Bystyret ønsker en tydeligere, sterkere og mer synlig posisjon for næringsarbeidet i Kristiansand kommune.*
2. *Næringsarbeidet styrkes gjennom:*
 - a. *Etablering av Business Region Kristiansand (brKRS) fra 01.09.2017 som et partnerskap for næringsutvikling og vekst i Kristiansandsregionen.*
 - i. *Aktører innen næringsliv, akademia og offentlig sektor inviteres til samarbeid om felles prosjekter.*
 - ii. *Kommuner inviteres også til samarbeid gjennom et administrativt vertskommunesamarbeid etter kommuneloven § 28-b.*
 - iii. *Det etableres et enkelt, tidseffektivt styringssystem for partnerskapet der partnere får klar innflytelse over prosjekter de finansierer og deltar i, og tilstrekkelig informasjon om det øvrige arbeidet i brKRS.*
 - b. *Næringsarbeidet styrkes med 3 nye årsverk, ved en permanent prosjektstilling (finansiert av prosjektmidler) og 2 nye faste årsverk, herunder en stilling som næringsssjef.*

3. *Bystyret ber rådmannen utarbeide et forslag til tydelig visjon og satsingsområder for brKRS, som konkretiseres i HP 2018-21.*
4. *Business Region Kristiansand (brKRS) lokaliseres i egne lokaler med synlig beliggenhet, i nær tilknytning til Rådhuskvartalet.*
5. *Business Region Kristiansand (brKRS) søker samlokalisering med eksterne miljøer der kommunen har interesser og eierskap. Dette for å skape større fagmiljøer og utløse synergier.*
6. *brKRS knyttes organisatorisk til Kristiansand kommune gjennom by- og samfunnsenheten. Dagens næringsarbeid i Kristiansand kommune, herunder ansatte og oppgaver, samt nye årsverk (ref. pkt.2 b) inngår i brKRS fra oppstart.*
7. *Finansiering av oppstart, eksterne lokaler og nye stillinger tas opp i 1. tertial 2017. Annen type finansiering av faste ressurser (f.eks via KNAS) skal vurderes.*
8. *brKRS skal være fullt bemannet og operativt innen 01.01.2018.*
9. *Etableringen av brKRS, inkl. måloppnåelse, samarbeidsklime og organisering evalueres senest 01.01.2020.*

Bakgrunnen for saken var at en noe ensidig næringsstruktur hadde gjort landsdelen sårbar. Omtrent 6500 faste arbeidsplasser hadde blitt borte fra NODE-bedriftene siden utgangen av 2014. Videre var det behov for å styrke evnen til omstilling og nyskaping på grunn av endret markedssituasjon for oljerelatert næring, kombinert med hard konkurranse mellom byregioner nasjonalt og internasjonalt om kompetanse, investeringer og nye arbeidsplasser. Andelen innbyggere med høyere utdanning var også lavere for regionen enn landsgjennomsnittet, og sysselsettingsnivået var lavt.

Det ble vurdert at Kristiansand kommune hadde et stort ansvar som pådriver for å skape en attraktiv by og region, og måtte ta en koordinerende rolle i et tett samarbeid med sentrale næringsaktører, akademia, privat sektor, øvrige kommuner og fylker. Nevnte aktører ble invitert til et samarbeid om etablering, finansiering og gjennomføring av større, felles strategiske prosjekter.

Før den vedtatte satsningen var det tre faste stillinger knyttet til næringsutvikling og internasjonalt arbeid, i tillegg til 1,5 midlertidige prosjektstillinger.

EVALUERINGEN - 2020

Området Økonomi gjennomførte en evaluering av Business Region Kristiansand høsten 2020, se punkt 9 i bystyrets vedtak over. Evalueringen ble behandlet av Nærings- og eierskapsutvalget den 8. desember 2020 (sak 70/20). Utvalget vedtok:

1. Nærings- og eierskapsutvalget tar «Rapport – Evaluering av etableringen av Business Region Kristiansand (BRKrs)» til orientering. Direktør for samfunn og innovasjon legger frem sak om vurdering og oppfølging av rapporten tidlig 2021.
2. Oppfølgingen skal inneholde forslag til hvordan man kan måle effektene av BRKrs arbeid.
3. Det gjennomføres en ny evaluering BRKrs våren 2024.

OPPFØLGING AV EVALUERINGSRAPPORTEN 2021/2022

I tråd med Nærings- og eierskapsutvalgets vedtak punkt 1 over, fremmet kommunedirektøren en ny sak for utvalget den 1. juni 2021 (sak 40/21). Utvalget vedtok da å sende saken på høring til næringslivets aktører før endelig behandling i utvalget.

Høringsinstansene ble spesielt bedt om å kommentere følgende punkter i kommunedirektørens innstilling:

- Forslag til mandat for avdelingen.
- Navnet på avdelingen, Business Region Kristiansand.
- Samspill med andre næringslivsaktører som for eksempel næringsforeninger, næringsklynger, ulike bransjeforeninger, organisasjonen i arbeidslivet mv.
- Samarbeid i prosjekter.
- Andre forhold som en mener vil være av betydning i den pågående evaluering av kommunens næringslivsfunksjon, herunder også forhold som ikke direkte angår næringsavdelingens ansvar og myndighet.

Etter høringsrunden fikk nærings- og eierskapsutvalget (sak 6/22), og deretter formannskapet (sak 17/22), oppfølgingen av evalueringsrapporten til behandling. Formannskapet vedtok den 2. februar 2022:

1. Nærings- og eierskapsutvalget slutter seg til kommunedirektørens vurdering og de føringer som der gis for BRKrs sin virksomhet.
2. Kommuneplanen for Kristiansand kommune og Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen med tilhørende handlingsplan legges til grunn for BRKrs sin virksomhet.
3. Enhetens grunnfinansiering avklares i forbindelse med bystyrets årlige behandling av økonomiplan og årsbudsjett.
4. Betegnelsen Business Region Kristiansand beholdes.
5. BRKrs sitt arbeid må tydeliggjøres gjennom periodemål, indikatorer og tiltak som innarbeides i kommunens ordinære styringsdokumenter (økonomiplan og årsbudsjett). Dette utvikles i tråd med handlingsplan i strategisk næringsplan. Resultatvurderingene innarbeides i kommunens årsrapport som behandles av bystyret.
6. Krs Biz tar initiativ til å etablere et styringssystem for partnerskapene som vedtatt i saken om opprettelsen av Krs Biz 29.03.17.
7. NEU gjennomfører halvårlige møter med arbeidslivet. NiKR og LO inviteres, eventuelt sammen med andre aktuelle aktører som NHO, NODE, Eyde-klyngen m.fl.
8. Det gjennomføres en årlig undersøkelse blant næringslivet som måler hvordan Krs Biz blir oppfattet blant næringslivsaktørene.

VERBALVEDTAK OG ORGANISASJONSUTVIKLINGSPROSESS – 2023/2024

Bystyret vedtok den 15. desember 2022 et verbalvedtak om samhandling og effektivisering (sak 284/22, verbalvedtak nr. 4).

Kommunedirektørens forslag til oppfølging av verbalvedtaket ble behandlet i organisasjonsutvalget den 2. februar 2023 (sak 4/23), hvor utvalget ga tilslutning til å engasjere en ekstern aktør i arbeidet.

EY gjennomførte en organisasjonsgjennomgang, som også inkluderte BRKrs, og Agenda-Kaupang gjorde en administrasjonsanalyse. Kunnskapsgrunnet og kommunedirektørens vurderinger ble behandlet av bystyret den 22. november 2023 (sak 86/23). I saken varslet kommunedirektøren igangsetting av flere forbedringstiltak, og at det ville vurderes organisatoriske endringer i stabs- og støttefunksjoner i 2024 når kommunedelingsspørsmålet var avklart. Det ble også varslet generelle innsparinger på administrative funksjoner i forslag til økonomiplan for 2024-2027.

Bystyret tok kommunedirektørens forslag til oppfølging av verbalvedtaket til orientering, og ba samtidig om «en sak parallelt med 2. tertial, som konkretiserer og tydeliggjør hvordan de åtte anbefalingene i EY sin rapport følges opp».

I september 2024 igangsatte kommunedirektøren prosjektet «Organisering av sentrale stabsområder og andre fellesfunksjoner». Prosjektets anbefalinger skal være klart i desember 2024. Til grunn for prosjektet ligger behovet for å evaluere og justere organisasjonen etter sammenslåingen i 2020, vedtatte innsparingskrav på administrative funksjoner, verbalvedtaket om organisering av næringsarbeid og oppfølging av verbalvedtak om samhandling og effektivisering.

3. Dagens organisering og drift av BRKrs

ORGANISATORISK PLASSERING

BRKrs er plassert i området Samhandling og innovasjon. Næringssjefen er kommunalsjef (ledernivå 2) og rapporterer til områdets direktør.

ANSATTE

BRKrs har i dag:

- Seks faste ansatte inkludert næringssjef finansiert av kommunens budsjett.
- Tre faste ansatte som er finansiert eksternt.
- Fire prosjektmedarbeidere som er finansiert eksternt.

To av de tre faste ansatte som er eksternt finansiert tilhører Relocation Agder, mens den siste er ansvarlig for næringsarbeidet i Birkenes kommune og finansieres derfra.

De fire eksternt finansierte prosjektmedarbeiderne tilhører henholdsvis E-Waves (1 årsverk), Studenttrivsel (1 årsverk) og 3 årsverk som understøtter flere prosjekter som Hydrogennettverket, Grønn Jyllandskorridor, Invest i Agders felles nettside, Vekst i Sør, Windreg, GRESS og Bærekraftig forretningsidé. De sistnevnte prosjekter har ingen hele årsverk knyttet til seg. Ved å samle disse aktivitetene i BRKrs, er det ansatt medarbeidere i fulle stillinger som har delleveranser til prosjektene.

Antall prosjekter og størrelsen på disse varierer over tid etter eksterne behov og oppdukkende muligheter. For eksempel ønsket Framtidens Havvind i oppstarten å bruke en rådgiver fra BRKrs som prosjektleder, og finansierte da dennes stilling.

Når det gjelder Studenttrivsel, så medfinansierer kommunen dette 3-årige prosjektet. Se sak for formannskapet den 9. november 2022 (sak 119/22).

ØKONOMI

Driften i Business Region Kristiansand belaster det kommunale budsjettet med rundt 14,8 millioner kroner årlig. Av disse går 10,3 millioner kroner til lønn, sosiale kostnader og andre driftsrelaterte utgifter tilknyttet avdelingen, mens nærmere 4,5 millioner kroner er kostnader til tilskudd og medlemskontingenter.

MEDLEMSKAP		TILSKSUDD	
Virksomhet	Kontingenter	Virksomhet	Tilskudd
Visit Sørlandet	kr 1 400 000	Visit Sørlandet	kr 312 000
Næringsforeningen	kr 51 000	Innoventus Sør	kr 680 000
Nordsjøveien	*kr 90 000	Etablerersenteret Agder	kr 680 000
Industrikommunene	*kr 58 000	Regionalt næringsfond	kr 900 000
Digin	kr 24 000	Alternativ arbeidsuke	kr 40 000
Norsk Hydrogenforum	kr 30 000	SUM	kr 2 612 000
Maritimt forum	kr 10 000		
Ungt Entreprenørskap	ca kr 200 000		
SUM	1 863 000		

*Medlemskapene er sagt opp i 2024 ifm. med innsparinger da. Oppsigelsestiden er 3 år.

Ekstern finansiering dekker kostnadene for en stor andel av arbeidet i BRKrs. I 2023 utgjorde slik finansiering rundt 9 millioner kroner. Finansieringskildene er bedrifter, fylkeskommune, Sørlandets kompetansefond, EU, departement og andre samfunnsaktører. Ekstern kostnadsdekning varierer fra år til år, men fordelte seg slik i 2023:

- Relocation Agder: kr 4 516 343
- E-Waves: kr 1 495 218
- Studenttrivsel: kr 1 500 000
- Hydrogennettverket: kr 300 000
- Grønn Jyllandskorridor: kr 27 255
- Bærekraftig forretningsidé: kr 331 250
- GRESS: kr 683 828
- Diverse mindre aktiviteter: kr 50 000

Prosjektene er beskrevet i punktet om prosjekter under. Se også vedlegg.

ARBEIDSOPPGAVER

De kommunalt finansierte oppgavene til avdelingen omfatter blant annet:

- **Tilrettelegging for næringsutvikling og nyetableringer, f.eks.:**
 - Innhenting av kunnskap til den kommunale saksbehandlingen fra bedrifter, næringslivets organisasjoner og kompetansemiljøer. F.eks. har BRKrs møter med enkeltbedrifter som særlig berøres i større saker og regelmessige møter med næringsforeningen, klynger, andre næringsorganisasjoner og academia. I tillegg kommer deltakelse på messer og konferanser.
 - Synliggjøre næringslivets behov i administrativ saksbehandling og saksforberedelse til folkevalgte organer (f.eks. i saker om infrastruktur, avgifter, byutvikling, skjenketid, bompenger, regulering og areal). BRKrs deltar i administrative arbeidsgrupper som berører næringssspørsmål, f.eks. på areal, og gir innspill i andre områders saksbehandling når næring berøres.
 - Interkommunalt nærings samarbeid (f.eks. deltakelse i regionalt næringsnettverk, deltakelse i storbynettverk for nærings sjefer og det administrative samarbeidet rundt Skagerak Business Summit). Dette handler ofte om å koordinere og tilrettelegge for felles planaktiviteter, nærings satsinger på tvers av kommunegrenser, informasjonsutveksling og deling av «best practies». Felles regional næringsstrategi og handlingsplan, Regionplan agder og satsningen på havvind og hydrogen er aktuelle eksempler.
 - Tilrettelegging for lokalt næringslivs deltakelse i forsknings- og innovasjonsprosjekter. Dette handler ofte om å koble riktige bedrifter til riktige

prosjekter, og sørge for at vår region er representert i viktige utviklingsprosjekter hvor vi konkurrerer med andre regioner i Norge og Europa. Det handler også om råd og hjelp til enkeltbedrifter som ønsker utviklingsprosjekter og trenger bistand inn mot virkemiddelapparatet. Aktuelle eksempler er prosjektene Grønn Jyllandskorridor, Hydrogennettverket og Day of Week. Periodevis gis det også bistand til å finne partnere og utvikle større prosjekter som Hydrogen Valley.

- Samarbeide med forsknings- og utviklingsmiljøer for å fremme utvikling i næringslivet. Eksempler her er WINDREG på UiA (<https://windreg.uia.no/>) og HyValue med blant annet Norge og Elkem (<https://hyvalue.no/>). I tillegg er kommunen partner eller bidragsyter til søknader for programmene under Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SF), InterReg (<https://interreg.no/>) mv. Akkurat nå arbeides det med to InterReg-søknader sammen med UiA – én på havvind og én på å tiltrekke og beholde kompetanse i regionen. Videre bidrar kommunen til prosjektet «Recruite» med Agderring og Norge. BRKrs deltar på karrieredager lokalt og nasjonalt for å synliggjøre regionen.
 - Faglig arbeid og koordinering i lokaliserings- og etableringssaker. Det kan dreie seg om utarbeidelse av prospekter i samarbeid med relevante næringsaktører og andre, slik det f.eks. var ifm. batterisatsningen.
- **Veiledning og rådgivning, f.eks.:**
 - Rådgivning til næringsdrivende, gründere og investorer knyttet til kommunalt regelverk, kommunale prosesser, mulige samarbeidspartnere i regionen, virkemiddelapparatet mv.
 - Bistand til bedrifter som ønsker kontakt med et tjenesteområde i kommunen for å undersøke muligheter for samarbeid om tjenesteutvikling eller tilby sine produkter/tjenester til dem.
 - **Samarbeid med næringslivet, f.eks.:**
 - Deltakelse i felles satsninger og prosjekter ved å være et bindeledd mellom det aktuelle initiativet og kommunen, samt bistå med leveranser og/eller finansiering. Eksempler på dette er Framtidens havvind, Hydrogennettverket, Møtebyen, Visit Sørlandet, Vekst i Sør, Relocation Agder, Innoventus Sør, Ungt Entreprenørskap, ONS messen, delegasjonsreiser, UiA sin Indiasatsning, utvikling av Kjevik (flyruter og infrastruktur), nye fergeruter, utviklingsarbeid knyttet til havvind og havner, Southwind, Nasjonalt hydrogenknutepunkt, HyValue, U40, Women in Business og Flere i arbeid.
 - Koordinere og tilrettelegge for lokal næringslivsdeltakelse ved besøk f.eks. fra en statsråd, ambassadør, internasjonal delegasjon eller større selskaper.
 - **Tilgang til finansiering, f.eks.:**
 - Forvaltning av støtte- og tilskuddsordninger og medlemskap (se tabellen under punktet Økonomi over). Under pandemien forvaltet BRKrs statlige og kommunale støtteordningene til næringslivet på til sammen rundt 90 millioner kroner. I dag er BRKrs involvert i forvaltningen av det regionale næringsfondet for den delen som berører Kristiansand.
 - **Tiltrekke investeringer, f.eks.:**
 - Markedsføre Kristiansand som et attraktivt sted for investeringer og etableringer, både nasjonalt og internasjonalt. F.eks. Invest in Agder-samarbeidet, satsningen Vekst i Sør sammen med Næringsforeningen og andre næringsaktører, aktiviteter opp mot virkemiddelapparatet (f.eks. var Invest in Norway på besøk i september for å bli kjent med næringsarealer og relevant infrastruktur i området), internasjonalt administrativt samarbeid (f.eks. med Hirtshals og Groningen), profilering på messer mv.

- Oppfølging av nasjonale og internasjonale forespørsler om etablering. Det kan dreie seg om å framskaffe dokumentasjon (areal og infrastruktur), koordinere besøk, kontakt mot næringsliv, utarbeidelse av prospekter, tilrettelegge for befaringer, finne partnere og lignende.
- **Internasjonalisering, f.eks.:**
 - Bistå lokale bedrifter med å nå internasjonale markeder ved å tilby støtte og informasjon om eksportmuligheter, henvise til relevant virkemiddelapparat og døråpner ved å benytte etablert kontaktnett og myndighetsposisjonen.
 - Bistand til å få i stand delegasjoner til utlandet og/eller delta i disse. Det kan f.eks. dreie seg om å ha representanter fra vår region i næringsdelegasjoner fra Utenriksdepartementet eller Nærings- og fiskeridepartementet, eller egne regionale næringsdelagasjoner slik vi hadde tidligere ifm. med OTC i Houston eller South by South West i Austin.

PROSJEKTER

De eksternt finansierte prosjektaktivitetene omfatter blant annet:

- **Relocation Agder:** En relokaliseringstjeneste som tilbys private og offentlige virksomheter. (<https://www.thisisagder.no/relocation>)
- **E-Waves:** Et nettverk for e-handelsbedrifter som blant annet tilbyr utviklingsprosjekter, kurs, seminarer og bedriftsbesøk. (<https://www.thisisagder.no/e-waves-nettverk-for-e-handel>)
- **Studenttrivsel:** 3-årig prosjekt finansiert av Agder fylkeskommune, Grimstad kommune, Kristiansand kommune, Universitetet i Agder og Studentskipnaden i Agder hvor målet er å få en høy andel av studentene til og trives og oppleve tilhørighet i regionen. (<https://www.thisisagder.no/studier/studenttrivsel/>)
- **Hydrogennettverket:** Partnerskap av offentlige og private aktører som synliggjør hva Agder kan bidra med i en videre nasjonal hydrogensatsning. Det er totalt ca 180 medlemmer i nettverket. (<https://www.agderh2.no/>)
- **Grønn Jyllandskorridor:** Hovedmålet for prosjektet er å utvikle et mer effektivt og miljøvennlig transporttilbud i Jyllandskorridoren. Jyllandskorridoren er transportveien som knytter Sør-Norge sammen med kontinentet via havnene i Larvik, Grenland og Kristiansand. (<https://interreg.no/prosjektbank/gronn-jyllandskorridor/>)
- **GRESS:** EU-prosjektet (Green Startup Support) som nå er avsluttet, og har sett på hvordan Kristiansand kommune kan tilrettelegge for grønn innovasjon gjennom planer og strategier. (<https://www.thisisagder.no/varbusiness/prosjekter/gress>)

Det er ofte synergier mellom den ordinære driften og prosjektene. F.eks. finansierer Hydrogennettverket og Grønn Jyllandskorridor én medarbeider med kompetanse på hydrogenfeltet som også benyttes i næringsetableringsarbeidet, regulatoriske og areal saker eller i arbeidet med å få Kjevik til å bli en testarena for null- og lavutslippsluftfart. Relocation Agder bidrar med sin kompetanse i arbeidet med å posisjonere Kristiansand som et attraktivt sted å jobbe og studere. Samlokalisering med Birkenes sin næringsmedarbeider har tilført kompetanse på fornybarfeltet innenfor bl.a. biozin produksjon.

4. Andre kommuners organisering og innretning av næringsarbeidet

Arendal, Bergen, Drammen, Stavanger, Trondheim og Tromsø kommune er forespurt om deres organisering av næringsarbeidet. Trondheim kommune har ikke besvart henvendelsen.

Kommunene ble spurt om næringsarbeidets organisatorisk plassering, ledernivå på leder, fast bemanning, budsjett, næringsfond, andre tilskuddsmidler og satsings- og ansvarsområder. Svarene kommer frem i tabellene under med utfyllende noter.

Selv om alle kommunene har sine særpreg som også påvirker næringsarbeidet, gir oversiktene en indikasjon på hvordan næringsarbeidet er organisert i kommuner det anses relevant å sammenligne Kristiansand kommune med. Kommunene er listet opp etter deres størrelse, med største kommune først på listen.

NÆRINGSAVDELINGENS ORGANISERING			
Kommune	Faste ansatte	Org. plassering	Ledernivå¹
Bergen	² 10	³ Politisk sekretariat	2
Stavanger	⁴ 17	⁵ Innbygger og samfunnskontakt	2
Kristiansand	⁶ 6	Samhandling og innovasjon	2
Drammen	4	⁷ Samfunn, stab	2
Tromsø	5	⁸ Bymiljø	2
Arendal	6	⁹ Samfunn og næring	2

NÆRINGSAVDELINGENS BUDSJETT				
Kommune	Budsjett	Fast tilskudd¹⁰	Andre tilskudd	Næringsfond
Bergen	ca 30 mill. kr	ca 10 mill. kr	Nei	¹¹ 5 mill. kr
Stavanger	ca 43 mill. kr	ca 1,5 mill. kr	Nei	7,5 mill. kr
Kristiansand	10,3 mill. kr	4,5 mill. kr	Nei	¹² 0,9 mill. kr
Drammen	ca 15 mill. kr	¹³ Ja	Nei	0,5 mill. kr
Tromsø	ca 20 mill. kr	¹⁴ 4 mill. kr	¹⁵ 0,25 mill. kr	4 mill. kr
Arendal	¹⁶ 11,14 mill. kr	Nei	¹⁷ 0,65 mill. kr	2 mill. kr

¹ Alle næringssjefene er kommunalsjefer.

² Omfatter også landbruk.

³ Ligger under byrådsavdelingen og rapporterer til kommunedirektør som er administrativ leder.

⁴ Fordeling: 11 næring, 5 landbruk og 1 Tall Ships Races.

⁵ Omfatter: næring, politisk sekretariat, Smartby, kultur, innbyggerdialog og kommunikasjon.

⁶ I tillegg kommer 3 faste stillinger som er finansiert av eksterne og ikke kommunes budsjett.

⁷ Omfatter: næring, infrastruktur og samferdsel, arealplan, klima og miljø, kultur, idrett og frivillighet.

⁸ Omfatter: næring, eiendom, byutvikling, bygg, vann og avløp, samt utemiljø og mobilitet.

⁹ Omfatter: byutvikling, plan og byggesak, kommunalteknikk og geodata og Østre Agder Brannvesen.

¹⁰ Inkluderer medlemskap (som f.eks. i Næringsforeningen for Kristiansand kommunes del).

¹¹ Gjelder 2024. Vanligvis 8 mill. kr.

¹² Kristiansand kommunens andel av regionalt næringsfond for Kristiansand, Venesla og Lindesnes kommune på totalt 3 mill. kr.

¹³ Beløp ikke oppgitt.

¹⁴ Fordeling: Visit Tromsø 2,7 mill., Tromsø sentrum 1 mill. og Ungt Entreprenørskap 0,3 mill.

¹⁵ Midler avsatt til gründerhjelp.

¹⁶ Netto utgifter. Utgifter er oppgitt å være kr 16 613 000 for 2024. Inntekter utgjør kr 5 471 000.

¹⁷ Kr 646 000 konsesjonskraftmidler som disponeres av næringsavdelingen.

Satsnings-/ansvarsområder	
Bergen	Innovasjon, attraktivitet, kompetansesamarbeid og grønn- og bærekraftig næringsutvikling
Stavanger	Energi, landbruk og havbruk, teknologi, opplevelser og reiseliv
Kristiansand	Energinæring, infrastruktur og næringsareal, opplevelser, arbeidsplasser og kompetanse, internasjonal konkurranseevne og innovasjonskraft og omstilling
Drammen	Attraktivitet, grønn vekst, helsenæring, havn og kompetanse
Tromsø	Attraktivitet, grønn næringsutvikling, gründerskap, blå næring, reiseliv og næringsvennlighet
Arendal	Bærekraft, samarbeidsprosjekter, vertskapsrolle, møteplasser infrastruktur og kompetanse

5. Årlig undersøkelse som bidrag til å treffe på tjenestene

Business Region Kristiansand gjennomfører en årlig undersøkelse der viktige interessenter gir tilbakemelding på deres oppfatning av kommunens næringsarbeid. Undersøkelsen gir også anledning til å bedre interessentenes kjennskap til næringsstrategien og satsingsområdene til Kristiansand kommune.

Årets undersøkelse ble sendt til 17 respondenter der klynger, interesseforeninger, virkemiddelapparat, nettverk, akademia, representanter for vesentlig infrastruktur er representert. Resultatene fra årets undersøkelse følger vedlagt.

I siste «Næringskaffe» ble undersøkelsen gjennomgått og kommentert fra de deltagende. Dette gir igjen grunnlag for videre oppfølging fra BRKrs sin side. «Næringskaffe» er et regelmessig og uformelt treff som BRKrs har med blant annet Næringsforeningen, GCE Node, Visit Sørlandet, Kvadraturforeningen, Digin, Innoventus Sør og UiA.

6. Analyse av vekst i regionen og næringslivssammensetting

Analyser fra Telemarksforskning viser at regionen har den sjette høyeste bostedsattraktiviteten i Norge, god vekst og trekker til seg innflyttere fra andre deler av landet. Bostedsattraktiviteten har vært en vesentlig drivkraft for innflytting og befolkningsvekst, og gitt en ekstra tilflytting på mer enn 5000 innbyggere de 10 siste årene.

Antall arbeidsplasser har vokst fra 41 836 i år 2000 til 57 049 i 2023. Det tilsvarer en vekst i arbeidsplasser på 36,4 prosent. I samme periode er vekst i antall arbeidsplasser på landsbasis 22,5 prosent.

Kristiansandregionen har hatt god næringsattraktivitet siden 2019, etter mange år med negativ eller lav næringsattraktivitet før dette. Regionen har høyest samlet attraktivitet av de store byregionene de siste fem årene, og hvis utviklingen fortsetter sier analysen at folketallet kan passere 200 000 innbyggere rundt 2040.

Næringsstrukturen er jevn, med relativt mye industri som ikke har hatt særlig vekst de siste årene. Regionen har en lav andel av de bransjer som har vokst mest.

Vedlagt følger presentasjonen fra Telemarksforskning med grafer og tabeller. Ytterligere informasjon finnes her: <https://regionalanalyse.no/rapport/11029/4/2>.

Tall fra SSB viser at antall sysselsatte i (nye) Kristiansand kommune har økt i perioden 2015 til 2023. De store næringsområdene er Helse- og sosialtjenester, Varehandel, reparasjon av motorvogner, Bygge- og anleggsvirksomhet, Undervisning, Industri,

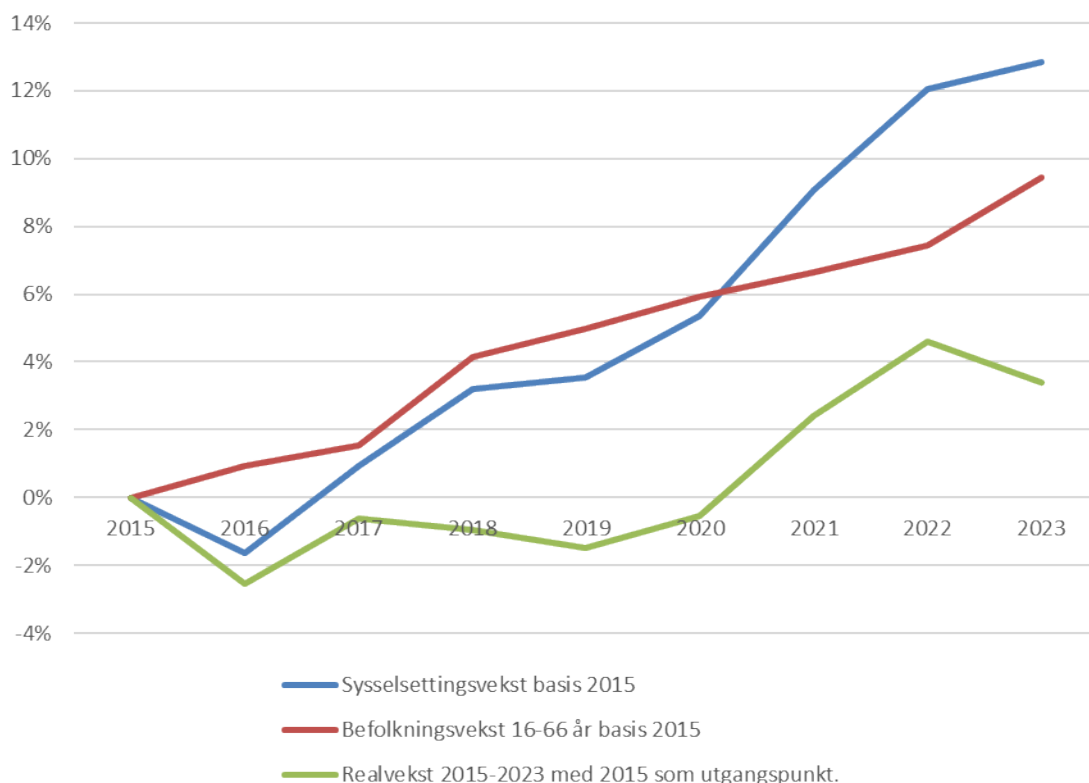
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift, Forretningsmessig tjenesteyting, Off.adm., forsvar, sosialforsikring. Tabellen omfatter også sysselsatte som har bosted utenfor kommunen.

Tjenester	2015	2023	Andel 2023	Endring an	Endring %
86-88 Helse- og sosialtjenester	11 726	13 707	22 %	1 981	17 %
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	7 744	8 327	13 %	583	8 %
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	4 707	6 060	10 %	1 353	29 %
85 Undervisning	4 644	5 751	9 %	1 107	24 %
10-33 Industri	7 018	5 578	9 %	- 1 440	-21 %
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	3 400	3 841	6 %	441	13 %
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	2 793	3 413	5 %	620	22 %
84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	3 048	3 101	5 %	53	2 %
Andre	10 239	12 647	20 %	2 408	24 %
Total	55 319	62 425	100 %	7 106	13 %

(Kilde: SSB tabell 12539, Sysselsatte. 4. kvartal, etter region, næring (SN2007), statistikkvariabel og år)

Med utgangspunkt i 2025, har det også vært en reell vekst i sysselsetting (vekst korrigert for befolkningsvekst). Framstillingen under forutsetter at andel arbeidere som pendler inn og ut av Kristiansand kommune er lik for årene 2015 til 2023.

Noe stigende realvekst i sysselsetting for Kristiansand perioden 2015-2023

(Kilde: SSB tabell 12539 og 07459.)

7. Alternativ organisering av næringsarbeidet

Under beskrives alternative modeller for organiseringen av kommunens næringsarbeid. Modellene er ikke absolutte, det kan trekkes fra og legges til oppgaver, men de viser ulike og mulige retninger for næringsarbeidet i kommunen.

Alternativ 1: Saksbehandlingsavdeling	
Hovedoppgaver	<ul style="list-style-type: none"> • Innhente uttalelser fra næringslivet til kommunal saksbehandling som berører dem • Henvise henvendelser om næring internt og eksternt der det finnes relevante aktører til å håndtere disse • Registrere og eventuelt involvere næringslivet i høringer som kommunen mottar på næringsfeltet
Oppgaver som avsluttes	<ul style="list-style-type: none"> • Tilrettelegging for næringsutvikling og nyetableringer • Veiledning og rådgivning til næringslivet • Arbeid knyttet til finansiering og tiltrekking av investering • Forvaltning av tilskudd og medlemskap • Koordinere/delta i regionalt, nasjonalt og internasjonalt samarbeid med kommuner, fylkeskommuner, bedrifter, næringsorganisasjoner, akademia mv (f.eks. Hydrogen-nettverket, Framtidens havvind, utvikling av Kjevik og Vekst i Sør) • Næringsfaglig arbeid internt i kommunen • Prosjektaktiviteter (Relocation Agder, E-Waves, Studenttrivsel, Grønn Jyllandskorridor mv) • Samorganiseringen med Birkenes kommune
Bemanning	<ul style="list-style-type: none"> • 1-2 saksbehandlere
Organisatorisk plassering	<ul style="list-style-type: none"> • Inngår i en annen enhet under et kommunalsjefområde • Næring som egen avdeling avvikles
Driftskostnader	<ul style="list-style-type: none"> • 2 - 3 millioner kr (hovedsakelig lønn og sosiale kostnader)
Driftsbesparelser	<ul style="list-style-type: none"> • 7 - 8 millioner kr i sparte lønnskostnader mv • 4,5 millioner kr i sparte tilskudd/kontingenter
Reduserte årsverk	<ul style="list-style-type: none"> • 1 kommunalsjef • 4-5 faste næringsrådgiverstillinger • 3 fast prosjektmedarbeidere* • 4 midlertidige prosjektmedarbeidere*

Alternativ 2: Næringsavdeling uten eksternt finansierte prosjekter	
Hovedoppgaver	<ul style="list-style-type: none"> • Tilrettelegging for næringsutvikling og nyetableringer • Veiledning og rådgivning til næringslivet • Arbeid knyttet til finansiering og tiltrekking av investering • Forvaltning av tilskudd og medlemskap • Koordinere/delta i regionalt, nasjonalt og internasjonalt samarbeid med kommuner, fylkeskommuner, bedrifter, næringsorganisasjoner og akademia mv • Næringsfaglig arbeid internt i kommunen • Deltakelse i internt saksbehandling og saker for folkevalgte organer
Oppgaver som avsluttes	<ul style="list-style-type: none"> • Relocation Agder • E-Waves • Bidrag til hydrogennettverket • Bidrag til Grønn Jyllandskorridor • Bærekraftig forretningsidé • Samorganiseringen med Birkenes kommune
Bemanning	<ul style="list-style-type: none"> • 1 leder • 5 saksbehandlere
Organisatorisk plassering	<ul style="list-style-type: none"> • Eget kommunalsjefområde • Kan plasseres både i et stabs- og tjenesteområde
Driftskostnader	<ul style="list-style-type: none"> • 10 millioner kr
Driftsbesparelser	<ul style="list-style-type: none"> • Under 50 000 kr

Reduserte årsverk	<ul style="list-style-type: none"> • 3 fast prosjektmedarbeidere* • 4 midlertidige prosjektmedarbeidere*
-------------------	--

Alternativ 3: Næringsavdeling med relokaliseringstjenester	
Hovedoppgaver	<ul style="list-style-type: none"> • Tilrettelegging for næringsutvikling og nyetableringer • Veiledning og rådgivning til næringslivet • Arbeid knyttet til finansiering og tiltrekking av investering • Forvaltning av tilskudd og medlemskap • Koordinere/delta i regionalt, nasjonalt og internasjonalt samarbeid med kommuner, fylkeskommuner, bedrifter, næringsorganisasjoner og academia mv • Næringsfaglig arbeid internt i kommunen • Deltakelse i internt saksbehandling og saker for folkevalgte organer • Relokaliseringstjenester (eksternt finansiert)
Oppgaver som avsluttes	<ul style="list-style-type: none"> • E-Waves • Bidrag til hydrogennettverket • Bidrag til Grønn Jyllandskorridor • Bærekraftig forretningsidé • Samorganiseringen med Birkenes kommune
Bemanning	<ul style="list-style-type: none"> • 1 leder • 4 faste ansatte • 2 faste prosjektansatte (eksternt finansiert)
Organisatorisk plassering	<ul style="list-style-type: none"> • Eget kommunalsjefområde • Kan plasseres både i et stabs- og tjenesteområde
Driftskostnader	<ul style="list-style-type: none"> • 10 millioner kr
Driftsbesparelser	<ul style="list-style-type: none"> • Under 50 000 kr
Reduserte årsverk	<ul style="list-style-type: none"> • 1 fast prosjektmedarbeidere* • 4 midlertidige prosjektmedarbeidere*

*Eksternt finansierte stillinger som ikke gir noen økonomiske besparelser av betydning.

Et fjerde alternativ er å opprettholde dagens organisering av næringsarbeidet i kommunen slik det er beskrevet i punkt 3 over.

Det antas å ta opptil ett år før besparelsene vil gi utslag økonomisk. Terskelen for å si opp medarbeidere i en stor kommune er høy. I praksis løses derfor nedbemanning ofte gjennom omplassering ved naturlige avganger andre steder i organisasjonen. Den eksakte besparelsen kan også variere noe avhengig av om omplasserte medarbeidere går til en høyere eller lavere lønnet stilling. Hvis stillingene er lavere lønnet, følger det av Hovedtariffavtalen at den ansatte skal beholde sin opprinnelige lønn.

Juridisk grunnlag

Kommunalt næringsutviklingsarbeid er ikke særskilt regulert i lovverket.

Saken drøftes med de tillitsvalgte den 16. oktober 2024. Referat fra drøftingsmøte ettersendes.

Endringer som får betydning for ansettelsesforhold reguleres av arbeidsmiljøloven, Hovedavtalen og Hovedtariffavtalen.

Økonomiske konsekvenser

De driftsmessige besparelsene av kommunedørens forslag til videre innretning av næringsarbeidet er begrenset. Det samme gjelder de alternative modellene for organisering som er omtalt i punkt 7 hvor også mulige besparelser kommer fram. De samfunnsøkonomiske konsekvensene ved å nedskalere næringsarbeidet må eventuelt utredes videre.

Gjennom den pågående organisasjonsutviklingsprosessen ser imidlertid kommunedirektøren på om det er mulig å effektivisere næringsarbeidet ytterligere gjennom bedre utnyttelse av ressurser på tvers av stabs- og støttefunksjoner. Eventuelle besparelser fra dette arbeidet vil kommunedirektøren komme tilbake til.

Uttalelse fra rådene (Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, Studentutvalget og Ungdommens bystyre)

Ikke aktuelt.

Barn og unges interesser

Kommunedirektørens innstilling får ingen direkte konsekvenser av særlig betydning for barn og unge.

Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter

Ikke aktuelt.

Klima- og miljøkonsekvenser

Kommunedirektørens innstilling får ingen direkte konsekvenser av særlig betydning for klima og miljø.

HMS/Folkehelse

Ansatte i BRKrs har gjennom flere år stått i en oppbyggingsfase med organisatoriske tilpasninger, interne endringer i oppgaver, flytting og prosess for å styrke team og arbeidsform. En omorganisering og eventuelt nedbemanning kan oppleves som ytterligere belastende og påvirke arbeidsmiljø og sykefravær underveis og etter en slik prosess.

Vurdering

Kommunedirektøren vurderer at flere av de forhold som lå til grunn for etableringen av BRKrs i 2017 fremdeles gjelder. Det er ønskelig å ha en bred næringsstruktur slik at lokalsamfunnet blir mindre sårbart for konjunktursvingninger. Det er fortsatt behov for å styrke evnen til omstilling og nyskaping sett opp mot demografiutfordringene, behovet for et mer bærekraftig samfunn og digital transformasjon. Konkurransen mellom byregioner nasjonalt og internasjonalt om kompetanse, investeringer og nye arbeidsplasser er minst like store i dag som for syv år siden.

Spørsmålet er om administrasjonen har en rolle å spille i næringsarbeidet, eller om andre aktører bedre ivaretar kommunens interesser i denne forbindelse.

Kommunedirektøren «skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet», jf kommuneloven § 13-1 tredje ledd. Saksbehandlingen i denne forbindelse kan ikke overlates til eksterne aktører, og det må derfor være noe intern kapasitet til saksbehandling av næringssspørsmål i kommunen.

Forvaltningsloven § 11 pålegger forvaltningsorganene en veiledningsplikt innenfor sine saksområder. Loven legger imidlertid til grunn at omfanget av veiledningen må tilpasses det enkelte forvaltningsorgans situasjon og kapasitet. Bestemmelsen antas derfor ikke å være til hinder for at den rådgivning som BRKrs i dag gir kan reduseres eller avvikles.

Av organiseringsalternativene i punkt 7, ivaretar alternativ 1 minimumskravet til kapasitet. Denne organiseringen innebærer en mer reaktiv tilnærming til næringsarbeidet fra administrasjonens side. Pådriverrollen for å skape en attraktiv by og region overlates i stor grad til næringslivets egne organisasjoner og andre samfunnsaktører. De administrative ressursene til næringsutviklingsarbeid og koordinering i denne forbindelse avvikles, og felles regional strategi og handlingsplan for næring må revideres for å tilpasse bortfallet av disse ressursene.

Kommunedirektøren anser alternativ 1 som en lite hensiktsmessig løsning.

Kommuneloven skal «legge til rette for at kommuner og fylkeskommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne», jf. § 1-1 annet ledd. Lovgiver har altså en forventning om at en kommune skal gjøre mer enn å drifte tjenester – det påhviler også et ansvar for å utvikle lokalsamfunnene.

I saksfremstillingen til bystyret i gamle Kristiansand kommune (sak 46/17) sies:

Som velferdssamfunnets viktigste institusjon i forhold til flere sentrale faktorer som påvirker bostedsvalg, har Kristiansand kommune et stort ansvar som pådriver for å skape en attraktiv by og region, og ta en koordinerende rolle i et tett samarbeid med sentrale næringsaktører, akademia, privat sektor, øvrige kommuner og fylker.

Disse forhold taler også i dag for at kommunen bør ha en næringsavdeling som er proaktiv i næringsarbeidet.

I en global sammenheng er vi en liten by, i et lite fylke, i et lite land. Ressursene vi har til å fremme næringsutvikling er begrenset. Vi har derfor over tid lagt vekt på samhandling på tvers av privat, offentlig og frivillig sektor for å få mest mulig ut av ressursene. Samarbeidsstrukturene er innrettet på at alle bidrar, også kommunen, og planverkene og samarbeidsarenaene våre forutsetter ressurser fra deltakerne.

På næringsfeltet har vi en sterk næringsforening, bransjeforeninger, arbeidslivsorganisasjoner, kompetente klynger og fond som alle bidrar med sine kompetanser og ressurser til næringsutviklingen. I tillegg har vi viktige bidrag fra universitetet og andre forskningsmiljøer som f.eks.. Norce. Vi har også noen større bedrifter som er med på å dra næringsutviklingen i vår region.

Kommunedirektøren vurderer at det vanskelig lar seg gjøre å overlata det kommunale samfunnsutviklingsarbeidet til en eller flere av disse aktørene. Næringsorganisasjonene er medlemsstyrte og vil gjøre sine prioriteringer ut fra medlemmenes interesser. Noen av dem har et bredt nedslagsfelt, mens andre er mer spisset i hva de engasjerer seg i. Forsknings- og utviklingsmiljøene har også et klart definert formål med sin virksomhet som ikke favner alt i det kommunale samfunnsutvikleroppdraget. Det er også begrensninger for hvor mye aksjonærstyrte selskaper kan påta seg av samfunnsutviklingsarbeid uten at det går på bekostning av deres kjernevirksomhet.

Det kommunale næringsarbeidet er i hovedsak beskrevet under arbeidsoppgavene til BRKrs i punkt 3. Det kan handle om å utarbeide forslag til næringsplaner også der

næringsinteresser står mot hverandre, bistå dem som ønsker å etablere seg uten å tilhøre et etablert miljø eller samle fragmenterte næringsmiljøer for å styrke deres vekstmuligheter. Videre kan det være viktig å posisjonere samfunnet for framtidig omstilling og vekst, ved å vite om næringstrender og posisjonere kommunen for dem gjennom å tilpasse planer, planlegge for nødvendig infrastruktur og profilere vår region.

Et slikt arbeid kan også handle om administrativt posisjoneringsarbeid overfor virkemiddelapparat, sentrale myndigheter og internasjonale samarbeidsrelasjoner. Ikke minst er det viktig at næringsmedarbeiderne kjenner næringslivsfeltet godt nok til å få frem synspunktene herfra i den kommunale saksbehandlingen.

Noe av utviklingsarbeidet til BRKrs er prosjektorganisert og skjer sammen med næringslivets aktører. Hvorvidt BRKrs fortsatt skulle drive med prosjekter, ble vurdert i saken formannskapet behandlet den 2. februar 2022 (sak 17/22). Det ble da presisert hvilke forutsetning som ligger til grunn for slik prosjektinvolvering:

- *Prosjektene skal være et redskap for næringslivsutvikling.*
- *Prosjektene må være forankret i planverket eller politiske vedtak.*
- *Prosjektene organisering og økonomi skal være avgrenset fra BRKrs øvrige virksomhet.*
- *BRKrs må dekke et behov som ikke andre næringslivsaktører dekker, f.eks. fordi øvrige aktører ikke har kapasitet, kompetanse eller økonomi til å drive prosjektet eller det dreier seg om prosjekter for en umoden næring.*
- *BRKrs skal ikke drive prosjektvirksomhet i konkurranse med andre næringslivsaktører med mindre det foreligger særlige grunner til det, f.eks. der hvor det er interessekonflikter mellom kommunen og andre næringsaktører og prosjektet likevel anses viktig for kommunen å gjennomføre.*

Kommunedirektøren la til grunn at BRKrs ville ha en dialog med aktuelle næringsaktører for å avklare deres standpunkt til framtidige prosjektengasjementer.

Kommunedirektøren vurderer at prosjektarbeid fortsatt kan inngå i kommunens næringsarbeid, og at forutsetningene over bør gjelde i denne sammenheng. Det kan oppstå friksjoner i utviklingssamarbeid, men det må løses gjennom gode samhandlingsstrukturer og dialog. Å la være å samhandle på denne måten, antas å ha en større negativ effekt.

EYs organisasjonsgjennomgang i oktober 2023 konkluderte blant annet med:

Business region er et velfungerende kommunalsjefområde, men det har kommet flere innspill om at det kan hentes ut stordriftsfordeler ved å plassere området andre steder i organisasjonen. Årsaken til dette er at Business region har lite interne leveranser.

Kartleggingen av andre kommuner viser at det velges ulike løsninger for organisering. Ressursbruken på næringsarbeidet i Kristiansand kommune synes også å være moderat sammenlignet med de øvrige kommunene, særlig regionene vest for oss.

Styringsstrukturen med regionale næringsplaner fordelt på en strategi og handlingsplan bør videreføres. Den gir folkevalgte organer gode muligheter for overordnet styring av næringsarbeidet, både til å bestemme bredde, prioriterte områder og mål. Samtidig gir den muligheten til å se næringsarbeid på tvers av kommuner i en sammenheng, og det gir forutsigbarhet og langsiktighet i dette arbeidet. Plansystemet gjør det også enklere for næringsaktørene å påvirke retningen på kommunens næringsarbeid.

På denne bakgrunn anbefaler kommunedirektøren å videreføre dagens organisering av næringsarbeidet i Kristiansand kommune. Det foreslås likevel å endre navnet på

avdelingen fra BRKrs til næringsavdelingen.¹⁸ Dette fordi enkelte næringsaktører opplever uklarhet om hva BRKrs er på grunn av navnet, og fordi intensjonen om å samlokalisere flere kommuners næringsmedarbeidere ikke er realisert. I dag er det kun Birkenes kommune som har samlokalisert sine tjenester her.

Navnebytte innebærer at logoen til BRKrs fjernes, og at all profilering skjer i tråd med kommunens øvrige profileringsmanualer. Nettsiden BRKrs har også vært brukt som en landingsside for dem som vurderer å etablere eller investere i regionen. Det er også et samarbeid her med Invest i Agder. Det må vurderes om regionen er tjent med å opprettholde denne landingssiden, og kommunedirektøren legger til grunn at næringslivets aktører vil involveres i denne vurderingen.

Gjennom den pågående organisasjonsutviklingsprosessen vil kommunedirektøren ta stilling til næringsavdelingens organisatoriske plassering. Det vil også vurderes hvilke synergier som eventuelt kan tas ut i denne forbindelse. Avdelingen har i de senere års økonomiplaner gjort innsparinger blant annet gjennom kutt i reiseutgifter, inndragning av frie midler og avvikling av næringsfondet.

Slik kommunedirektøren vurderer det, vil alternativ 2 eller 3 blant de alternative organiseringsmodellene ha liten innsparingseffekt. Begge legger til grunn en reduksjon av eksternt finansierte prosjektaktiviteter som ikke påvirker kommunens budsjett.

Prosjektene har stort sett egne styringsstrukturer med selvledende prosjektledere. Kommunale støtteressurser belastes derfor minimalt, og kommunens bidrag begrenses i hovedsak til å stille arbeidsplass til disposisjon. Kommunen har imidlertid flere fordeler av fagfellesskapet med prosjektmedarbeiderne i eget næringsarbeid. Det å ha flere prosjekter samtidig gir også mulighet til å ta ut synergier. F.eks. har prosjektene sammen anledning til å engasjere en kommunikasjonsressurs på heltid, noe som gjør det mulig å tiltrekke seg bedre kompetanse enn prosjektene hver for seg kunne ha gjort.

Når det gjelder de midler som i dag betales i kontingenter og tilskudd, rundt 4,5 millioner kroner, så foreslår kommunedirektøren ingen kutt her på det nåværende tidspunkt. Det vurderes at disse midlene i stor grad stimulerer til et viktig næringsutviklingsarbeid i regionen, og at effekten ved et kutt vil være negativt sett.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

På denne bakgrunn foreslår kommunedirektøren at bystyret vedtar:

1. Innretningen av næringsarbeidet i Kristiansand kommune fortsetter som i dag. Den organisatoriske tilhørigheten og effektiviseringsmuligheter vurderes av kommunedirektøren i den pågående organisasjonsutviklingsprosessen.
2. Business Region Kristiansand endrer navn til næringsavdelingen i Kristiansand kommune og profileres som dette.
3. Det interkommunale samarbeidet om næring med Birkenes kommune fortsetter som i dag.
4. Kommunedirektøren orienterer formannskapet om utfallet av organisasjonsutviklingsprosessen og dens betydning for næringsarbeidet i kommunen.

¹⁸ Det er flere byer som profilerer det kommunale næringsarbeidet under navnet «Business region». Stavanger kommune bruker «Stavanger Business Region». Inspirasjonen til BRKrs var blant annet «Aalborg Business Region».